

EURO: WSPÓLNA WALUTA EUROPY

Skrypt dla nauczycieli historii, podstaw przedsiębiorczości¹, wiedzy o społeczeństwie, historii i teraźniejszości² oraz zajęć dodatkowych w szkołach ponadpodstawowych (liceum, technikum)

Czas lekcji

- 45 min

Cele lekcji

- Zwiększenie wiedzy uczniów o historii euro i współczesnym kształcie strefy euro.
- Wyjaśnienie w jaki sposób państwa członkowskie eurolandu wykorzystują wspólną walutę do promocji najistotniejszych idei i wartości Europy oraz poszczególnych krajów.
- Ukazanie korzyści i kosztów z przyjęcia euro.
- Zainicjowanie dyskusji o wprowadzeniu euro w Polsce (obowiązek traktatowy).

Materiały pomocnicze

- Prezentacja PPT do wyświetlania uczniom podczas lekcji (omówienie slajdów znajduje się w dalszej części skryptu).
- Telefon komórkowy + internet (uczniowie korzystają podczas lekcji).
- Tablica.

Rozszerzenie wiedzy

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej na temat euro, poznać analizy ekonomiczne, wyzwania, korzyści i perspektywy związane z przystąpieniem Polski do strefy euro oraz opinie Polaków na temat wspólnej waluty, poniżej znajdziesz listę pomocnych źródeł:

- Strona internetowa Europejskiego Banku Centralnego [Nasz pieniądz \(europa.eu\)](http://www.ecb.europa.eu)
- [Strona Komisji Europejskiej](http://www.europa.eu)
- [Perspektywy przystąpienia do strefy euro obliczu wojny \[ANALIZA\] - Obserwator Gospodarczy](#)
- [Raport: Ekonomiczne wyzwania integracji Polski ze strefą euro \(2014\) – Narodowy Bank Polski](#)
- [Raport na temat korzyści i kosztów przystąpienia Polski do strefy euro \(2004\) \(plik PDF, 1,4 MB\) - Narodowy Bank Polski](#)
- <https://kursnaeuro.pl/> Ogólnopolska kampania Fundacji Wolności Gospodarczej

Materiały anglojęzyczne:

- [The international role of the euro](#)
- [The Euro at 20](#)

---

¹ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki "W sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół", zmieniającym podstawy programowe, zajęcia z **podstaw przedsiębiorczości** w szkołach ponadpodstawowych (liceum ogólnokształcącym, technikum i branżowej szkole I stopnia) będą sukcesywnie zastępowane przedmiotem **biznes i zarządzanie** począwszy od roku szkolnego 2023/2024.

² HiT wszedł do szkół ponadpodstawowych 1 września 2022 roku, sukcesywnie zastępując WOS na poziomie podstawowym.

OMÓWIENIE SLAJDÓW

SLAJD 1: Tytułowy.

Do wyświetlenia na początku lekcji, podczas zbierania się uczniów i informowania ich o temacie zajęć.

SLAJD 2: Co wiesz o strefie euro?

Rozpocznij zajęcia od wciągnięcia uczniów do dyskusji, dzięki czemu szybciej zainteresują się tematem. Postaw im kilka pytań. W przypadku zajęć online możesz skorzystać z formularza ankietowego – w MTeams Forms lub Slido.com, itp., albo poprosić uczniów, by użyli opcji „podnieś rękę” i odpowiedzieli na pytanie ustnie. Alternatywą jest odpowiedź na czacie.

💡 ZADAJ UCZNIOM PYTANIA:

- Ile państw UE ma dziś wspólną walutę?

Odpowiedź: **Na 27 państw UE wspólną walutę ma 20.**

- Jaki kraj jako ostatni dołączył do strefy euro i kiedy?

Odpowiedź: **1 stycznia 2023 roku do strefy euro dołączyła Chorwacja.**

- Po co jest wspólna waluta?

Przykładowa odpowiedź – istnieje tu wiele dobrych odpowiedzi, np: **By upraszczać wydatki Europejczyków i zwiększać potencjał europejskich gospodarek.**

Nie udzielaj odpowiedzi od razu, sprawdź najpierw co uczniowie już wiedzą. Odpowiedzi na pytania uczniowie poznają w kolejnych slajdach.

Ważne! Teraz przeprowadź wśród uczniów głosowanie, **ilu z nich popiera członkostwo Polski w strefie euro**. Odnotuj wynik. Na koniec lekcji zapytasz o to ponownie.

SLAJD 3: MAPA STREFY EURO

Na mapie kolorem ciemnoniebieskim ■ są zaznaczone państwa członkowskie UE używające euro, jasnoniebieskim ■ państwa nieczłonkowskie UE używające euro, a szarym ■ państwa Unii Europejskiej nieużywające euro.

🗣️ WYJAŚNIJ UCZNIOM

Euro to wspólna waluta 20 państw Unii Europejskiej zamieszkanym przez prawie 350 mln Europejczyków. Do strefy euro należą: **Austria, Belgia**, Chorwacja, Cypr, Estonia, **Finlandia, Francja**, Grecja, **Hiszpania, Holandia, Irlandia**, Litwa, **Luksemburg**, Łotwa, Malta, **Niemcy, Portugalia**, Słowacja, Słowenia i **Włochy**.

Boldem kraje założycielskie strefy euro.

1 stycznia 2023 roku jako ostatnia euro przyjęła Chorwacja.

ZADAJ UCZNIOM PYTANIE:

- Które z krajów członkowskich UE NIE MAJĄ JESZCZE EURO?

Odpowiedź: 7 państw: Polska, Czechy, Węgry, Bułgaria, Rumunia, Szwecja i Dania.

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Na podstawie porozumień walutowych zawartych z UE euro jest także używane w europejskich minipaństwach: Andorze, Monako, San Marino i Watykanie. Mogą one emitować określoną liczbę monet z własnym wzorem.

Bałkańskie Kosowo oraz Czarnogóra (jeszcze będąc częścią Federalnej Republiki Jugosławii) jednostronnie wprowadziły euro w 2002 roku. Nie ma statusu prawnego środka płatniczego, ale jest jako taki traktowane. Przed rokiem 2002 w Kosowie i Czarnogórze używano marek niemieckich.

Więcej informacji na temat krajów europejskich, w których używa się euro, znajdziesz [tutaj](#).

SLAJD 4: MAPA ŚWIATA

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Euro jest także używane poza kontynentem europejskim:

- a) Archipelag **Wyspy Kanaryjskich** na Oceanie Atlantyckim, wspólnota autonomiczna Hiszpanii, jako jeden z unijnych „regionów najbardziej oddalonych” jest częścią strefy euro.
- b) **Ceuta i Melilla**, dwa hiszpańskie miasta autonomiczne położone na północnym wybrzeżu Afryki, jako terytorium hiszpańskie należą do UE, więc ich walutą jest euro.
- c) **Archipelagi Azorów i Madery** na Oceanie Atlantyckim będące regionami autonomicznymi Portugalii, również należą do unijnych „regionów najbardziej oddalonych” i postępują się euro.
- d) **Majotta i Reunion**, wyspy na Oceanie Indyjskim, zaliczają się do departamentów zamorskich Francji i „regionów najbardziej oddalonych” UE, ich walutą jest zatem euro.
- e) **Saint Pierre i Miquelon**, archipelag położony obok wschodniego wybrzeża Kanady, stanowi jedną ze wspólnot zamorskich Francji, jest zatem częścią tego kraju, ale nie należy do UE. Jego walutą jest euro na mocy umowy walutowej z UE.
- f) **Gujana Francuska**, departament zamorski Francji na północnoatlantyckim wybrzeżu Ameryki Południowej, jako część Francji jest zaliczana do unijnych „regionów najbardziej oddalonych” i należy zatem to strefy euro.
- g) Francuskie wyspy na Karaibach, **Gwadelupa i Martynika** jako departamenty zamorskie Francji, są częścią UE i mają euro. **Saint Martin** od 2007 roku ma status wspólnoty zamorskiej, ale nadal jest częścią UE. Wspólnota zamorska Saint-Barthélemy nie należy do UE, ale stosuje euro na mocy zawartego z nią porozumienia walutowego.

Więcej informacji na temat krajów pozaeuropejskich, w których używa się euro, znajdziesz [tutaj](#).

SLAJD 5 : MAPA UNII EUROPEJSKIEJ

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Euro było pomyślane docelowo jako wspólna waluta Unii Europejskiej.

Każdy kraj przystępujący do UE podpisuje Traktat Akcesyjny, w którym się zobowiązuje do przyjęcia euro. Jednak nie jest określone, kiedy to nastąpi.

Spośród 7 krajów UE, które zachowały waluty narodowe:

- Bułgaria chce wejść do eurozony w 2025 roku, a od 2020 roku jest już w jej przedsiomku: Europejskim Mechanizmie Kursów (i Interwencji) Walutowych, w skrócie ERM II, czyli systemie łączącym euro z walutami państw Unii spoza strefy euro w celu utrzymania stabilności kursów państw członkowskich.

Więcej informacji na temat ERM II znajdziesz [tutaj](#).

- Rumunia ma przystąpić do strefy euro w 2029 roku.
- Dania, która jako jedyna z obecnych krajów unijnych nie jest zobowiązana do przyjęcia euro (wraz z Wielką Brytanią wynegocjowała klauzulę *opt-out*) w praktyce ma euro, bo utrzymuje niemal sztywny kurs walutowy i wiernie kopiuje politykę Europejskiego Banku Centralnego.

SLAJD 6: HISTORIA EURO

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Po upadku ZSRR i zakończeniu „zimnej wojny” projekt integracji europejskiej przeżywał swoje najlepsze lata. Ponieważ nie było żadnych zagrożeń zewnętrznych, Europejczycy chcieli wykorzystać ten moment do stworzenia prawdziwej Unii.

Traktat z Maastricht (podpisany w 1992, wszedł w życie w 1993 roku) rozszerzył kompetencje jednoczącej się Europy i wprowadził pojęcie Unii Europejskiej, zastępując nią istniejące wtedy 3 wspólnoty europejskie:

- Europejską Wspólnotę Węgla i Stali, 1952
- Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (EURATOM), 1957
- Europejską Wspólnotę Gospodarczą, 1957

Traktat rozszerzył kompetencje organizacji, dając prawne podstawy do stworzenia tzw. „Unii Gospodarczo-Walutowej” (UGW) czyli jednolitej przestrzeni gospodarczej posługującej się jedną walutą.

Wprowadzenie euro odbywało się stopniowo.

- W 1999 roku euro zostało wprowadzone jako waluta bezgotówkowa, używana w transakcjach elektronicznych i rozrachunkach międzybankowych.
- W 2002 roku nastąpiło wprowadzenie euro jako waluty gotówkowej, zastępującej narodowe waluty w niektórych krajach.

Stopniowe wprowadzanie euro miało na celu umożliwienie państwom członkowskim dostosowania się do nowej waluty i infrastruktury z nią związanej.

W 2002 roku Unia Europejska liczyła 15 państw, z czego euro przyjęło 12. Wielka Brytania, Dania i Szwecja zachowały swoje waluty narodowe.

SLAJD 7: EURO JEDNĄ Z NAJSILNIEJSZYCH ŚWIATOWYCH WALUT

WYJAŚNIJ UCZNIOM

W ciągu zaledwie dwóch dekad euro stało się drugą co do ważności walutą na świecie.

Dziś kurs euro jest silniejszy niż kurs dolara amerykańskiego.

Udział międzynarodowych płatności dokonywanych w euro i dolarach amerykańskich jest mniej więcej taki sam, a po dolarze amerykańskim euro jest drugą walutą na świecie używaną w przypadku pożyczek, kredytów i rezerw banków centralnych.

Stabilność systemu walutowego, na którym opiera się euro, czyni je atrakcyjną walutą „stabilizacyjną”, dlatego wiele krajów i terytoriów spoza strefy euro i UE powiązało swoje waluty z euro (omawialiśmy je w slajdzie 3 i 4). W niektórych przypadkach regulowane jest to umowami dwustronnymi z państwami strefy euro, natomiast w innych przypadkach – jednostronną decyzją danego kraju.

W krajach czy na terytoriach, które zdecydowały się używać euro jako swojej waluty lub powiązać z nią własną walutę mieszka około 175 milionów ludzi.

SLIDE 8: PO CO JEST EURO?

WYJASNIJ UCZNIOM

Wspólna waluta oferuje wiele korzyści: firmy mogą łatwiej prowadzić handel z zagranicznymi kontrahentami, gospodarka osiąga lepsze wyniki, a konsumenci mają większy wybór i więcej możliwości.

Euro zostało stworzone w celu ułatwienia handlu i integracji gospodarczej między krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Można nim płacić w krajach strefy euro bez konieczności wymiany pieniędzy i ponoszenia opłat za przewalutowanie. Dzięki temu podróżowanie po tych krajach jest wygodniejsze i tańsze, a praca, nauka czy mieszkanie za granicą – łatwiejsze.

Euro pozwala konsumentom bezpośrednio porównywać ceny i dokonywać zakupów w innych krajach strefy euro, a przedsiębiorstwa nie muszą martwić się o zmiany kursów walutowych. Dzięki wspólnej walucie kraje strefy euro mają również większą siłę gospodarczą i polityczną na arenie międzynarodowej.

SLIDE 9: STOSUNEK EUROPEJCZYKÓW DO EURO

WYJASNIJ UCZNIOM

Od czasu wprowadzenia euro w 1999 roku, z wyjątkiem krótkich okresów w Finlandii i Grecji, większość obywateli w każdym państwie założycielskim strefy euro wspierała wspólną walutę nawet w czasach kryzysu.

Od 2008 do 2016 roku znaczące wzrosty wsparcia w Grecji, Portugalii i Niemczech (odpowiednio o 26, 23 i 10 punktów procentowych) zrównoważyły spadek poparcia w innych krajach założycielskich. Spadek nastąpił w zakresie od 11 punktów procentowych w Irlandii do 5 punktów procentowych w Finlandii.

Przez 27 lat (1990-2016) we Włoszech zawsze istniała większość popierająca euro. Zwolennicy wspólnej waluty mieli 17 procentową przewagę w sondażach nawet w najbardziej niekorzystnym dla Euro czasie w listopadzie 2013 roku.

SLAJD 10: STOSUNEK POLAKÓW DO EURO

WYJAŚNIJ UCZNIOM

W momencie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku istniało ogólne oczekiwanie, że Polska przyjmie euro jako swoją walutę w najbliższej przyszłości. W badaniu Eurobarometru z kwietnia 2006 roku 48% Polaków sądziło, że przyjęcie Euro miałyby dla Polski pozytywne skutki.

Po światowym kryzysie finansowym w 2008 roku, który silnie dotknął wiele krajów strefy euro, część Polaków zaczęła obawiać się potencjalnych negatywnych skutków związanych z przyjęciem wspólnej waluty, takich jak utrata kontroli

nad własną polityką monetarną. Miało to odzwierciedlenie w badaniach opinii publicznej: na to samo pytanie w sondażu Eurobarometru z listopada 2011 roku (czy przyjęcie Euro miałyby dobre skutki dla Polski) twierdząco odpowiedziało tylko 36% Polaków, a aż 55% uważało, że byłoby to dla Polski niekorzystne.

Pod koniec drugiej dekady XXI wieku, kiedy Europa zaczęła odrabiać straty po latach kryzysu, poparcie dla euro w Polsce wzrosło. W kwietniu 2018 roku wyniosło ono 46%, przy 48% głosach przeciw. W kolejnych latach podział na ten temat utrzymywał się, jednak w następstwie wojny na Ukrainie zwolennicy euro ponownie znaleźli się w większości. Było to spowodowane chęcią oddalenia się od strefy wpływów Rosji oraz pogłębienia integracji z UE w dobie rosyjskiej inwazji na wschodniego sąsiada Polski.

Z wiosennej edycji Eurobarometru 2023 wynika, że 55% Polek i Polaków jest za wejściem do strefy euro, a 44% polskich obywateli sprzeciwia się przyjęciu euro w Polsce.

Jednocześnie zdecydowana większość polskiego społeczeństwa (77%) twierdzi, że nasz kraj nie jest gotowy do przyjęcia euro. Zaledwie 18% respondentów uważa, że jesteśmy przygotowani do wejścia w strukturę eurolandu.

Więcej informacji na temat stosunku Polaków do euro znajdziesz [tutaj](#).

SLIDE 11: JAK WEJŚĆ DO STREFY EURO?

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Kandydat musi do strefy euro musi być członkiem UE i przyjąć dorobek prawny Wspólnoty Europejskiej (*acquis communautaire*), posiadać stabilny system rządowy i gospodarkę, a także niezależny bank centralny zgodny z systemem Europejskich Banków Centralnych.

Wejście do strefy euro wymaga spełnienia kryteriów ekonomicznych znanych jako **kryteria konwergencji**. Należą do nich:

- wysoki stopień stabilności cen (stopa inflacji niższa od średniej w trzech państwach członkowskich mających najlepsze rezultaty w dziedzinie stabilności cen);
- zdrowe finanse publiczne mierzone poziomem długu (poniżej 60 proc. PKB) i deficytu publicznego (poniżej 3 proc. PKB);
- utrzymanie stabilnego kursu wymiany narodowej waluty względem euro przez co najmniej dwa lata przed przystąpieniem do eurostrefy (standardowy przedział wahań wynosi +/-15 proc., ale może być zmieniony na wniosek państwa członkowskiego);
- trwały charakter konwergencji mierzony w poziomach długoterminowych stóp procentowych (rentowność 10-letnich obligacji powinna być niższa od średniej rentowności w trzech krajach o najbardziej stabilnych cenach).

? ZAPYTAJ UCZNIÓW, czy ich zdaniem Polska spełnia kryteria konwergencji i jeśli TAK/NIE, to które?

Więcej informacji o kryteriach przystąpienia do strefy euro znajdziesz [tutaj](#) i [tutaj](#).

SLAJD 12: KORZYŚCI Z POSIADANIA EURO

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Jako członek strefy euro, Polska mogłaby cieszyć się większą stabilnością ekonomiczną, eliminując ryzyko kursowe i zapewniając pewność kosztów transakcji transgranicznych dla przedsiębiorstw. Poprawiłoby to konkurencyjność polskiej gospodarki, umożliwiając bezpośrednio porównywanie cen i ułatwiając handel z innymi krajami strefy euro.

To przekładałoby się na większe możliwości dla polskich firm na jednolitym rynku europejskim. Zaletą byłaby również zwiększona transparentność cen, co korzystnie wpłynęłoby na konsumentów, umożliwiając im łatwiejsze porównanie cen w różnych krajach.

Do korzyści należałoby także zwiększenie wpływów Polski na politykę gospodarczą i monetarną w UE, przez udział w decyzjach podejmowanych przez Europejski Bank Centralny.

Przyjęcie euro mogłoby przyciągnąć do Polski więcej inwestycji zagranicznych, dając krajowi lepsze możliwości wzrostu i rozwoju gospodarczego. Euro to także swego rodzaju gwarancja pozostania w UE i spełnienie naszych zobowiązań sprzed 20 lat.

SLAJD 13: SĄ TEŻ I KOSZTY

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Po pierwsze, utrata kontroli nad polityką monetarną. Polski bank centralny przestałby decydować o stopach procentowych, co mogłoby ograniczyć elastyczność reagowania na krajowe kryzysy gospodarcze.

Dodatkowo Polska mogłaby doświadczyć kosztów konwergencji, w tym konieczności utrzymania niskiej inflacji i stabilnego kursu złotego względem euro, co mogłoby wymagać rygorystycznej polityki budżetowej, potencjalnie hamującej wzrost i ograniczającej wysokość pomocy socjalnej.

Wejście do strefy euro wymagałoby również jednorazowych kosztów zmiany waluty, takich jak przestawienie systemów płatniczych i automatów bankomatowych, a także koszty informacyjne i edukacyjne związane z przesiadką.

Wreszcie, ryzyko związane z przystąpieniem do strefy euro obejmuje potencjalną odpowiedzialność za długi innych krajów strefy.

SLAJD 14: WYGLĄD BANKNOTÓW EURO

Zapowiedz uczniom, że porozmawiacie teraz o motywach, jakie znajdują się na banknotach i monetach euro – oraz jakie znaczenie mają te motywy.

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Na przedniej stronie banknotów widać okna i bramy, symbolizujące ducha otwartości i współpracy europejskiej. Mosty ukazane na stronie odwrotnej są metaforą dążenia do porozumienia, komunikacji i współpracy pomiędzy narodami Europy oraz między Europą a resztą świata.

Tematem przewodnim banknotów są „Epoki i style Europy”. Przedstawiają charakterystyczne cechy architektury siedmiu okresów w dziejach kultury europejskiej, jednak ukazane na nich obiekty nie stanowią odwzorowania istniejących budowli.

SLAJDY 15-21: BANKNOTY EURO

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Style architektoniczne na kolejnych nominałach:

1. **Antyk:** 5 euro
2. **Styl romański:** 10 euro
3. **Gotyk:** 20 euro

4. **Renesans:** 50 euro
5. **Barok i rokoko:** 100 euro
6. **Architektura inżynierska XIX wieku (żelaza i szkła):** 200 euro
7. **Współczesność:** Banknoty 500 euro (nie są już drukowane, ale nie wyszły z obiegu)

Wyjaśnij uczniom w jednym - dwóch zdaniach cechy charakterystyczne tych stylów!

Ciekawostka! W obiegu jest ponad 29 miliardów banknotów euro, których łączna wartość przekracza 1,5 biliona euro.

Więcej informacji na temat banknotów euro znajdziesz [tutaj](#).

SLAJD 22: MONETY EURO

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Wszystkie monety mają jedną stronę wspólną (awers), która przedstawia mapę Europy.

Druga strona monet euro różni się w zależności od kraju, który je wydał. Każde z państw strefy euro ma prawo do własnego wzoru na rewersie bitych przez siebie monet. Pojawiają się tam zwykle obecnie panujący królowie albo wybitne postaci z historii danego państwa, które wniosły największy wkład w rozwój europejskiej i światowej cywilizacji. Często wybierane są również charakterystyczne motywy symboliczne, architektoniczne lub przyrodnicze.

Wbrew pozorom wybór narodowego rewersu jest bardzo ważny. Monety euro będące w obiegu wśród prawie 350-milionowej populacji obywateli strefy euro stanowią ważny nośnik informacji. Przedstawiane motywy promują idee i wartości, jakie kraje pragną upowszechnić na masową skalę, są też elementem edukacji o zabytkach i postaciach kluczowych dla historii poszczególnych krajów, a także propagują wiedzę o narodowych osiągnięciach o globalnym znaczeniu.

Motywy rewersów monet euro możemy pogrupować na kilka kategorii.

SLAJD 23: MITOLOGIA

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Grecja i Włochy, kolebki cywilizacji antycznej, zdecydowały się na umieszczenie na rewersach niektórych nominatów monet euro motywy zaczerpnięte z greckiej i rzymskiej mitologii.

Przykład ze slajdu:

Na rewersie greckiego 2 euro widnieje scena z mozaiki spartańskiej (III w. n.e.) przedstawiająca porwanie Europy przez Zeusa pod postacią byka. Od imienia mitycznej Europy pochodzi nazwa naszego kontynentu.

SLAJD 24: MOTYWY RELIGIJNE

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Część krajów umieściła na narodowych rewersach euro motywy religijne, podkreślając chrześcijańskie korzenie kraju.

Przykład ze slajdu:

Rewersy słowackich monet 1 i 2 euro przedstawiają podwójny krzyż na trójwzgórzu. Motyw pochodzi z godła państwowego Słowacji.

SLAJD 25: SYMBOLE NARODOWE

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Wiele krajów, wybrało na rewersy euro symbole narodowe. Na przykład Irlandia umieściła na wszystkich rewersach harfę — narodowy symbol Irlandii, a Niemcy – orła, godło swojego kraju.

Przykład ze slajdu:

Litewskie monety euro przedstawiają godło Litwy – Pogoń, nazwę kraju po litewsku „LIETUVA” i rok emisji „2015”, w którym to roku Litwa przystąpiła do strefy euro.

SLAJD 26: PORTRETY WŁADCÓW

WYJAŚNIJ UCZNIOM

W krajach będących monarchiami na rewersach dominują zwykle portrety aktualnych monarchów. Wyidealizowany portret władcy znajduje się na wszystkich nominałach monet bitych w Belgii, Holandii, Luksemburgu i Watykanie. W Monako i Hiszpanii portrety królów zdobią jedynie monety o najwyższych nominałach 1 i 2 euro.

Przykład ze slajdu:

Druga seria holenderskich monet, wprowadzona w 2014, przedstawia wizerunek króla Wilhelma Aleksandra i napis w języku niderlandzkim „Willem-Alexander Koning der Nederlanden” (Wilhelm Aleksander król Niderlandów). Do pierwszej serii monet Holandia wybrała projekt przedstawiający królową Beatrycze. W obiegu są dwie równorzędne serie monet.

SLAJD 27: SŁYNNE POSTACI Z HISTORII KRAJU

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Wiele krajów przedstawia na rewersach euro wybitne postaci, które wniosły trwały wkład do rozwoju nauki, sztuki czy kultury, a tym samym stały się swoistą „wizytówką” tych krajów.

Przykład ze slajdu:

Na austriackiej monecie 1 euro przedstawiono Wolfganga Amadeusza Mozarta, najśłynniejszego kompozytora austriackiego, w nawiązaniu do tradycji Austrii jako kraju muzyki.

SLAJD 28: ZABYTKI, POMNIKI, WAŻNE BUDOWLE

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Niektóre kraje biją na swoich monetach rozpoznawalne zabytki, pomniki i inne ważne budowle, takie jak na przykład Koloseum i pomnik konny cesarza Marka Aureliusza w Rzymie, wiedeński Pawilon Secesji czy katedrę w hiszpańskim Santiago de Compostela.

Przykład ze slajdu:

Motywy niemieckich monet 10, 20 i 50 centów jest Brama Brandenburska, będąca symbolem podziału i ponownego zjednoczenia Niemiec. Perspektywa zastosowana przez projektanta uwydatnia otwartą formę bramy, podkreślającą jedność Niemiec i Europy.

SLAJD 29: STATKI

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Ciekawym motywem są statki, które takie kraje wyspiarskie, jak Cypr czy Grecja umieściły na nominałach kilku monet euro-centowych, podkreślając wielowiekowe tradycje żeglarskie i znaczenie floty dla rozwoju tych krajów.

Przykład ze slajdu:

Na cypryjskich monetach 10, 20 i 50-centowych widnieje statek kupiecki z Kyrenii z IV wieku p.n.e., symbolizujący wagę żegluga Cypru i znaczenie wyspy jako ośrodka handlowego.

SLAJD 30: FAUNA

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Niektóre kraje decydują się na przedstawienie na narodowych rewersach euro rodzimych zwierząt. W przypadku Chorwacji to kuna, niewielki ssak, od którego pochodzi nazwa byłej waluty Chorwacji. Na greckim 1 euro widnieje sowa, na wzór antycznej monety ateńskiej.

Przykład ze slajdu:

Na fińskim 1 euro znajduje się motyw dwóch łabędzi w locie. Wzór pochodzi z pracy zgłoszonej w konkursie na monetę upamiętniającą 80. rocznicę uzyskania przez Finlandię niepodległości. Łabędzie są narodowym symbolem tego kraju.

SLAJD 31: FLORA

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Chcąc podkreślić powinność wobec środowiska naturalnego i swoją rolę w kształtowaniu europejskiej polityki ekologicznej, niektóre kraje zdecydowały się na wybór motywów roślinnych i kwiatowych. Austria umieściła na rewersach euro pierwiosnek alpejski, szarotkę i goryczkę, a Finlandia – kwiaty i owoce maliny moroszki.

Przykład ze slajdu:

W 2022 Francja wprowadziła drugą serię monet 1 i 2 euro. Nowy wzór przedstawia dąb i gałązki oliwne, które razem tworzą drzewo życia i symbolizują siłę, trwałość i pokój. Drzewo i motto „Wolność, równość i braterstwo” są wpisane w sześciokąt.

SLAJD 32: GEOGRAFIA I MAPY

WYJAŚNIJ UCZNIOM

Chorwacja i Estonia, umieściły na rewersach swoich monet mapy swoich krajów.

Przykład ze slajdu:

Moneta 2 euro przedstawia kontury Chorwacji z szachownicą w tle, a także rok emisji i słowo „HRVATSKA” – nazwę tego kraju w języku chorwackim. Brzeg monety 2 euro: napis „O LIJEPA O DRAGA O SLATKA SLOBODO” („O piękna, o droga, o słodka wolności”), słowa ze słynnej sielanki dramatycznej „Dubravka” autorstwa Ivana Gundulića.

Więcej informacji na temat narodowych rewersów monet euro znajdziesz [tutaj](#).

SLIDE 33: PROJEKTY POLSKICH MONET EURO

Podziel uczniów na podgrupy i poproś o wyszukanie po 1-2 przykładów innych narodowych rewersów z każdej kategorii.

SLIDE 34: PROJEKTY POLSKICH MONET EURO

WYJASNIJ UCZNIOM

W 2004 roku Narodowy Bank Polski ogłosił konkurs na najlepsze projekty przyszłych polskich monet euro. Wśród wyróżnionych były propozycje ze wszystkich wyżej wymienionych kategorii.

Zapytaj uczniów o zdanie na temat tych projektów. Który z nich najlepiej oddawałby idee współczesnej Polski i dlaczego? Jakie mają własne propozycje polskich rewersów monet euro?

SLIDE 35: JESZCZE RAZ GŁOSUJEMY!

Przeprowadź jeszcze raz głosowanie, żeby zobaczyć, czy stosunek uczniów do członkostwa Polski w strefie euro zmienił się po przeprowadzeniu lekcji. Wyniki przedstaw klasie po głosowaniu.

Podkreśl, że przyjęcie euro nie następuje z dnia na dzień. Jest to długi proces reform, który już sam w sobie jest korzystny dla gospodarki, bo polega na spełnianiu kryteriów konwergencji.

SLIDE 36: EUROQUIZ

- W miarę wolnego czasu, możesz zorganizować quiz sprawdzający, co uczniowie zapamiętali z zajęć.
- Jeśli uczniowie nie będą pamiętali odpowiedzi, poproś ich o wykorzystanie smartfonów i wyszukanie odpowiedzi w internecie.
- Najaktywniejszych uczestników lekcji możesz nagrodzić (np. +).

Lista pytań:

1. Ile państw UE ma wspólną walutę euro?
2. Który kraj dołączył do strefy euro w 2023 roku?
3. Wymień 3 korzyści z przyjęcia euro.
4. Wymień 3 koszty związane z przyjęciem euro.
5. Co oznacza termin "acquis communautaire"?
6. Który kraj zamierza dołączyć do strefy euro w 2025 roku?
7. Które państwo członkowskie UE ma traktatową zgodę na utrzymanie własnego pieniądza?
8. Co jest pokazane na banknocie 20 euro?
9. Jaki kraj wykorzystuje symbol narodowy na monecie euro?
10. Kiedy wprowadzono euro?